

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 31.12.2012
čj. SRS 056708/2012

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02 Tábor

Zpráva č. 20 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.10.-31.12.2012

1. Počasí

Počasí v listopadu bylo suché a na toto období teplé, k zvratu došlo první týden v prosinci, kdy ranní teploty klesali na 6 až 19 stupňů pod bod mrazu, nejdříve byl holomráz, později sněhová pokrývka 10 - 20 cm. Od 15. prosince započal déšť při teplotách nad bodem mrazu.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ozimé formy plodin přezimují v tomto období bez problémů, růstový vývoj je obvyklý. Osevní postupy se stále více přibližují pěstovanému spektru plodin: obilovina – řepka. Vzhledem ke stále se snižujícím stavům hospodářských zvířat a nárůstu počtu bioplynových stanic dochází ke stále výraznějšímu deficitu statkových hnojiv, což může mít v budoucích letech vliv na snižování množství humusu v půdě a tím i snižování úrodnosti půdy.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-21 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí v rozmezí od 3. listu do 1. viditelné odnože: počátek odnožování. Vzešlé porosty jsou vyrovnané. Zatím nebyl zaznamenán výskyt chorob.

Během listopadu byly pozorovány pouze slabé výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) v okrese Jihlava (Rytířsko, 9.11., Zhoř u Jihlavy, 9.11.), Jindřichův Hradec (Pohoří u Kardašovy Řečice, 8.11.), Písek (Strážovice u Mirotic, 1.11.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 17-23 BBCH)

Porosty ječmene ozimého jsou dobře vzešlé a vyrovnané, nacházejí se od fáze 7. listu do fáze 3. viditelné odnože.

Slabý výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** zaznamenán v okrese Strakonice (Střela, 23.11.).

Zjišťování výskytu **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 23.11.)

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož.

Hraboš polní (*Microtus arvalis*) v ječmeni ozimém byly zjištěny pouze slabé výskyty v okresech: Písek (Boudy, 2.11.) a Jihlava (Dobrouť, 9.11.).

Pozorování viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

U řepky převažuje fáze vyvinutých 6. až 9. listů.

První slabé výskyty **fomového černání stonku (*Leptosphaeria maculans*)** byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 7.12.), Jihlava (Velký Beranov, 23.11.).

Pozorování **fomového černání stonku řepky** se provádí při průchodu porostem v RF 15-26 na listech dvaceti rostlin (na deseti místech vždy na 2 za sebou rostoucích rostlinách). Z každé rostliny se hodnotí 2 listy, přednostně se vybírají listy s příznaky napadení. Práh škodlivosti je 5-25 % listů.

Preventivní ochrana spočívá v nákupu zdravého osiva, minimálně 3letý oseední postup. Ochranu vzházejících rostlin zajišťuje moření osiva. Fungicidní postřik je možné provést ve dvou termínech. Optimálním je podzimní ošetření ve fázi 14-18 BBCH (4. až 6. pravý list). Časně jarní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První slabý výskyt **plíseň brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*)** byl pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 23.11.).

Při průchodu porostem se v RF 15-26 na deseti místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrana spočívá v likvidaci sklizňových zbytků. Většina odrůd ozimé řepky vykazuje dobrou odolnost. Za příznivých růstových podmínek porosty infekci překonají. Přímá ochrana – byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fomovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První střední výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 15.11.), slabé výskyty zaznamenány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 7.12.), Tábor (Bechyňská Smoleč, 29.11., Dolní Hořice, 29.11.).

V období od 25.11. do 10.12. se při průchodu porostem na padesáti rostlinách sleduje počet napadených rostlin mšicí zelnou.

Chemická ochrana se provádí na jaře do 10 dnů po odkvětu.

Slabé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zaznamenány v okrese Tábor (Soběslav, 9.11., Slavňovice, 31.10., Stádlec, 31.10.), Jindřichův Hradec (Pluhův Žďár, 8.11.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

BRAMBORY (99 BBCH)

Sklizené hlízy jsou uchovávány ve skladech, kde se v tomto období sleduje výskyt souboru skládkových chorob, cca 2 měsíce po sklizni.

V okrese Pelhřimov (Zhořec u Tábora, 7.11.) byl pozorován slabý výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti brambor (*Streptomyces scabiei*)**.

*Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně a následně 2 měsíce po sklizni na 100 hlízách.
Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.*

Příznaky **měkké hniloby hlíz bramboru (*Erwinia carotovora*)** byly pozorovány v okrese Prachatice (Vitějovice, 14.12.).

*Kontrola napadení hlíz se provádí 21 dní a následně 2 měsíce po sklizni na 100 hlízách.
Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.*

Slabý výskyt **fomové hniloby bramboru (*Phoma foveata*)** byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Pluhův Žďár, 7.12.), Pelhřimov (Buřenice, 26.11.).

Ochrana je obdobná jako u fusariové hniloby bramboru i moření. Šíření půdou lze zabránit zařazováním brambor po sobě v osevním postupu nejdříve za 4 – 5 let.

Slabý výskyt **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** na hlízách byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Pluhův Žďár, 7.12.), Tábor (Vodice u Tábora, 21.11.).

*Kontrola napadení hlíz se provádí 21 dní a následně 2 měsíce po sklizni na 100 hlízách.
Preventivním opatřením je ukončení vegetace zničením natě chemicky - desikací, případně mechanicky – rozbitím. Tímto zásahem se odstraňuje zdroj infekce pro hlízy.*

Střední výskyt **fusariové hniloby bramboru (*Fusarium spp.*)** byl pozorován v okrese Tábor (Vodice u Tábora, 21.11.), slabé výskyty pozorovány v okrese Prachatice (Vitějovice, 14.12.), Pelhřimov (Buřenice, 26.11., Zhořec u Pacova, 7.11.).

Rozhodující je preventivní opatření omezující mechanické poškození hlíz opři sklizni, posklizňové úpravě a dopravě. Moření hlíz se používá pouze u sadby.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese České Budějovice (Pelejovice, 8.11.), střední výskyty tohoto škůdce pozorovány rovněž v okrese České Budějovice (Lišov, 9.11., Jaronice, 9.11.) a slabé výskyty zaznamenány v okrese České Budějovice (Hrdějovice, 8.11., Hosín, 8.11., Křtěnov, 8.11., Všemyslice, 8.11.), Jihlava (Věžnička, 9.11.), Písek (Cerhonice, 2.11.), Jindřichův Hradec (Matná, 2.11.).

Pozorování hrabošů se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Strakonice (Lažany u Doubravice, 2.11.). Slabý výskyt tohoto škůdce zaznamenán v okrese Písek (Strážovice u Mirotic, 2.11.), Jihlava (Kosov u Jihlavy, 9.11., Rytířsko, 9.11.) a v okrese Strakonice (Mačkov, 2.11.).

Pozorování viz jetel luční.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech